

Michael Milo på Gefonspladsen Faxe Ladeplads

Dronning af Faxe Ladeplads

TEKST OG GRAFIK: Freelancejournalist og komponist, Michael Milo Jørgensen.

For 100 år siden, blev den firemastede skonnert „Dronning Dagmar” søsat.

I den anledning udkommer musikværket „Dronning af Faxe Ladeplads”.

Musikken er samtidig en fejring af den tid, hvor 4 firemastede skonnerter med dronningens navn blev født i Faxe Ladeplads.

EN DRONNING DØR (1926)

Den 20. september 1926 er den firemastede skonnert, „Dronning Dagmar”, på rejse fra Kunda i Estland til Ålborg. Lasten er fyldt med råstoffer til cementproduktion. Da „Dronning Dagmar” er vest for Falsterbo ligger tågen uhyggeligt tæt, så kl. 07.30 giver kaptajnen ordre til at kaste anker - al yderligere sejlsad vil udgøre en stor risiko.

Kl. 08.30 er besætningen ved at spise morgenmad, da „Dronning Dagmar” bliver kollideret af dampfærgeren „Drottning Victoria” af Trelleborg. Besætningen kastes rundt, da færgens stævn skærer sig to meter ind i styrbord side - ud for agterlugen. Det lykkes besætningen på „Dronning Dagmar” at komme på dæk, og 9 af 10 bringer sig i sikkerhed ved at entre færgen. En mand styrter i havet, men bliver bjærget.

„Dronning Dagmar” synker i løbet af 3-4 minutter.

I de efterfølgende søforklaringer gør den svenske kaptajn gældende, at „Dronning Dagmar” ikke afgav fyldestgørende tågesignaler og at skonnerten havde taget ankerplads midt i farvandet. Sagen ender med forlig og ved det afsluttende søforhør i København, den 13. oktober 1926. Døta-

ger „Drottning Victoria” sig 80% af skylden grundet for stærk fart - og „Dronning Dagmar” de øvrige 20% grundet dårligt afgivelse af tågesignaler.

Dronning Dagnars skæbne besegles i slutningen af oktober 1926. Det besluttes at lade hende ligge, da en bjergning til ca. 20.000 kr., vil være for stor en omkostning.

Så nu ligger hun der, ud for Falsterbo, og får somme tider besøg af dykkere. „Dronning Dagmar” ligger konstant under vand på 6 meters dybde, blot 2,6 meter fra overfladen: Breddegrad: 55°23,187'N/ længdegrad = 12°48,467'E.

Som et kuriosum kan nævnes, at „Diana”, tremastet skonnert, også bygget i Faxe Ladeplads, kolliderer ved Falsterbo i 1922. Så, er der mon noget med Faxe Ladeplads og Falsterbo? Men det er en helt anden historie...

Og dronningelandskampen? Sverige - Danmark: 1-0.

EN DRONNING FØDES (1919)

I 1919 er Danmark ramt af „Den spanske syge”, som er stærkt smitsom og ofte dødelig. Sygdommens rasen får myndighederne til at kræve forlystelser aflyst i julen 1918. Men det er svært at undvære biograf, julebal og skuespil.

Derfor er der udsolgt 2. juledag, da Faxe Ladeplads Biografteater opfører „Sphinxens hemmelighed. Spændende skuespil i 4 akter”. Mange blæser således på myndighedernes advarsler. Faxe Ladeplads bliver hårdt ramt i ugerne efter jul - mange bliver smittet.

Den spanske syge forhindrer dog ikke fejring af en af årets store folkebezievnheder i Faxe Lade-

plads. Den 18. januar 2019 løber „Dronning Dagmar” af stablen. Søsatningen er en del af opfyldelse af en stor kontrakt mellem A/S J. Koefoeds Skibsbyggeri, Faxe Ladeplads og Rederiet Dannevirke A/S, København: bygning og levering af 4 firemastede skonnerter. De fire skonnerter får dronningensnavnene „Dronning Thyra” (1918), „Dronning Dagmar” (1919), „Dronning Margrethe” (1920) og „Dronning Thyra” (II) (1920).

» **Et smukt og velbygget skib, der tjener skibsbygmester Koefoed til megen ære**

„Dronning Dagmar” er således nummer to i serien - og leveres til en pris på 150.000 kr. Konjunkturerne omkring første verdenskrig er nemlig gunstige for skibsbyggerier og rederier. Fragtraterne stiger, mangel på kul er et problem for dampere - og således bliver sejlskibe igen så populære, at priserne himmelflyver. Ingen kan jo vide, hvornår krigen ender, og om der er tonnage nok?

I krigens skygge blomstrer A/S J. Koefoeds Skibsbyggeri med eget savskæreri, byggehal, beddinger og andre produktionsmidler, og i 1920 arbejder næsten 100 personer på skibsbyggeriet.

Tænk, - dronninger fødes i Faxe Ladeplads. En slags storhedstid?

LEVER STÆRKT - DØR UNG (1919-1926)

Stabelafløbningen foregår flot og vellykket og „Dronning Dagmar” omtales i pressen som „et smukt og velbygget skib, der tjener skibsbygmester Koefoed til me-

gen ære”. I et generalforsamlingsreferat fra rederiet fremgår det: „Dronning Dagmar har levet fuldt og helt op til rederiets forventninger. Skibet har det første år sejlet udmærket og har givet et pænt overskud”. Senere vil lykken dog vende.

I disse år er det ikke en dans på bølger at „sejle udmærket og give et pænt overskud til rederiet”. „Dronning Dagmar” og hendes dronningesøstre lever et risikofyldt liv.

„Dronning Thyra” (I) bliver angrebet og sænket af en tysk u-båd i 1918. „Dronning Margrethe” havarerer i 1927 i Nordsøen, hvor ved besætningsmedlem Walter Kunz bliver skyllet overbord. I den svære storm brækker storgæflen, arbejdsjollen bliver knust, en bom brækker og dele af skansebeklædningen bliver slået ind. Walter kommer ikke med hjem.

I februar 1925 bliver „Dronning Thyra” (II) ramt af hårde skader i en storm med orkanagtige byger. Hun bliver bugseret til Stavanger, hvor det konstateres at skaderne er så alvorlige, at hun bliver erklæret for ubrugelig og kassabel. Ad omveje lander „Dronning Thyra” (II) i Kustavi, Finland, hvor hendes lastrum bruges som diskotek.

„Dronning Dagmar” lever også stærkt - og dør ung:

1921. 20. august: Grundstøder i Smålandsfarvandet på rejse fra Porthmouth (gbr) til København.

1921. 31. august - 3. december: Chartres af Den Kongelige Grønlandske Handel, rejse til Frederikshåb, Godthåb, Sukkertoppen og Holsteinsborg (gl).

1923. 9. februar: Springer læk og havarerer i Nordsøen på rejse fra Methil (gbr) til Grenå.

1923. 14. september: Grundstøder ved Furuholmens Fyr (swe) på rejse fra Stockholm (swe) til Manchester (gbr).

1924. 17. maj: Kolliderer med bro i Gloucester Channel på rejse fra Christiania (no) til Gloucester (gbr).

1924. 15. juni: Springer læk i Østersøen på rejse fra Åhus (swe) til Skaftet (swe).

1924. 20. juni: Grundstøder i Oscarshamn (swe) på rejse fra

Skaftet (swe) til Oscarshamn (swe).

1925. 20. oktober: Grundstøder ved Öland (swe) på rejse fra Latvik (swe) til Plymouth (gbr).

1926. 20. september: Kolliderer og forliser ved Falsterbo (swe) på rejse fra Kunda (est) til Ålborg.

HISTORIE ER FREMTIDEN

„De fire dronninger” og A/S J. Koefoeds Skibsbyggeri er ikke længe. Eller ...?

Kulturel arv og Faxe Ladeplads' historie er en ressource, der medvirker positivt til at fremme bosætning, erhvervsudvikling og turisme. Det spiller en rolle, når vi tager på udflugt og på ferie - og når vi beslutter, hvor vi vil bo.

Kulturel arv og historie bidrager til en øget tilhørsfølelse og skaber lokalt engagement. Et fremragende eksempel på dette fra 2019: borgere arrangerer opsætning af skulpturer i jern, med dronningensnavne, på Gefionpladsen i Faxe Ladeplads. Flo! Af andre eksempler kan nævnes kirkeskib i Hylleholt Kirke i Faxe Ladeplads, Niels Christiansens bog „De fire dronninger og de andre store”.

Et stort projekt, „De hvide Dronninger” ligger stadig på tegnebrættet. Prospektet, der er udarbejdet af arkitektfirmaet NORRØN ApS, griber fat i to stærke fortællinger fra Faxe Ladeplads: Kalken og De Fire Dronninger. Og senest musikudgivelsen, „Dronning af Faxe Ladeplads”, som er tilgængelig på diverse musiktjenester.

Disse eksempler viser, at kulturel arv og historie kan blive til meget konkrete handlinger, bidrage til forståelse af identitet og ophav, og samtidig giver næring til fremtidige oplevelser. Historie er fremtiden.

OM FORFATTEREN

Michael Milo Jørgensen, freelancejournalist og komponist, har tidligere udgivet musik med relation til Faxe Ladeplads: „Sibirien”, „Faxe Ladeplads”, „Trolldøje”, „Kalklandet”, „SigNatur”, „Faxe Ladeplads Downtown” - og senest „Dronning af Faxe Ladeplads”. Musikken er tilgængelig på diver-

se musiktjenester. Lyt evt. gratis på YouTube.com. Dronning af Faxe Ladeplads findes på denne adresse: <https://youtu.be/dfZcf-SOyCrQ>

Kilder

Søfartens Bibliotek.

Faktaomfartyg.se

M/S Museet for Søfarts billedarkiv.

Maritim og historisk information, skibsliste.

Wikitrans. S/S Drottning Victoria.

The Wrecksite. www.wrecksite.eu

Faxe Kommunes Arkiver.

Arne Aasbjerg. Faxe Ladeplads - lidt om havnenes historie. 2002.

Norrøn. DE HVIDE DRONNINGER, kalklandets kyst- og badebestemning, Faxe Ladeplads.

Gunilla Heick. På besøg hos Dronning Thyra. Kristeligt Dagblad.

Torkild Svane Kraft. Thyra, Dagmar og Margrethe har lagt til kaj i Faxe Ladeplads. Faxenyt.dk

Niels Christiansen. De fire dronninger og de andre store. Forlaget Helkawi. 1. udgave, 1993. Isbn: 8798448218.

Arne Aasbjerg, Freddy Juul Schmidt, Arne Skovbæk. Hylleholt Kirke - Kirkeskibene. Hylleholt Menighedsråd; 2012.

Kulturarvsstyrelsen og Realdania. Kulturarv en værdifuld ressource for kommunernes udvikling. 2005. Isbn: 8791298261.

Dronning af Faxe Ladeplads

Michael Milo Jørgensen